

KUOPIO

KUOPIO – Hyvän elämän pääkaupunki

Kuopion kaupunkiseudun edunvalvonnan ajankohtaiset
kesäkausi 2021

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen, 044 718 2790, jarmo.pirhonen(at)kuopio.fi
Strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

23.5.2021

Kuopion kaupunkiseudun edunvalvonnan ajankohtaiset

1. Kunnat tarvitsevat valtiolta lisätukea pitkävaikutteisesta kriisistä selviytymiseen – kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita

Pandemian varautumiseen ja hoitoon liittyvät menot on valtion edelleen katettava ja lisäksi autettava sairaanhoitopiirejä selviytymään lähes pysähdyksissä olevan kiireettömän hoidon jonojen purkamisesta. Hoitovelkaa on kertynyt myös perustasolle, eivätkä kaikki pandemia-ajan seuraukset ole vielä tulleet ilmi esimerkiksi lasten ja nuorten oppimisvaikeuksissa, mielenterveysongelmissa, päihteiden käytön lisääntymisessä jne. Tilanne tulisi normalisoida niin pian kuin mahdollista. Tukea tarvitaan myös Kuopion-Siilinjärven joukkoliikenteessä, missä käyttö on edelleen jatkunut vähäisenä ja lipputulot tulevat jäämään selvästi tavoitteesta tänäkin vuonna. Matkustajamäärät ovat edelleenkin keskimäärin 30 % pienemmät kuin vuonna 2019.

Kaupunkien ja kuntien tehtävät ja talous tulee tasapainottaa ja tulopohjaa vahvistaa, jotta kuntien edellytykset huolehtia elinvoiman ja kasvun edellytyksistä säilyvät. Tulopohjaa ei tule rapauttaa valtionosuusleikkauksilla tai veroratkaisuilla, joita ei kompensoida kunnille. Tässä tilanteessa kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita ja tehtäviä, vaan siirtää niitä myöhemmin toteutettaviksi ja niihin tulee ohjata riittävä rahoitus. Velvoitteita tulisi nyt vähentää ja antaa kunnille enemmän joustavuutta palvelujen tuottamiseen. Oppivelvollisuuden laajentamisesta kunnille tulevat lisävastuut tulee täysimääräisesti korvata. Olisi myös annettava riittävästi aikaa uusien velvoitteiden voimaantumiseen, jotta kunnat pystyvät toteuttamaan asiat tavoitellulla tavalla.

EU:n elpymisrahoituksen kohteet on arvioitava huolellisesti ja suunnattava ne niin, että vahvistetaan alueiden kehittymistä (esimerkiksi tutkimus- ja innovaatio toiminnan kautta) ja erityisesti työllisyyttä.

2. Hyvinvointialuevalmistelu ei saa heikentää kuntien taloudellista asemaa – Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisestä roolista ja toimintaedellytyksistä tulee huolehtia

Hyvinvointialuevalmisteluun liittyvä perustavaa laatua oleva kunta-valtio –rahoitussuhteen muutos tehdään tilanteessa, jossa kuntien kannettavaksi tulee poikkeustilanteen menokuorma ja toisaalta kuntien verotulokertymää heikentää poikkeuksellinen taloudellisen toimeliaisuuden äkkipysähdys. On erittäin tärkeää, että tulevissa hyvinvointialueiden rahoituksen laskelmissa sekä kunnilta siirtyvien verotulojen laskelmissa koronapandemian vaikutukset eliminoidaan. Uudistukseen liittyvien toimitilaratkaisujen lähtökohdat ovat pääosin samat kuin aikaisemmissa esityksissä, kun kunnat vuokraavat toimitilat hyvinvointialueille. Kunnilla on 3+1 vuoden jälkeen ilmeinen riski käyttämättä jäävistä toimitiloista, joten kompensatoritratkaisut on syytä valmistella huolella. Kuntien henkilöstöä osallistuu laajasti uudistuksen valmisteluun, ja työpanoksen siirtymisen sekä muiden valmistelun aiheuttamien kustannusten korvaaminen tulee ratkaista mahdollisimman pian. Hyvien toimintamallien ja hyvien yhteistyökäytäntöjen jatkuvuus tulee turvata hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, esimerkkinä moniammatillinen yhteistyö ennalta ehkäisevässä toiminnassa sekä tki-toiminta.

Voimakkaasti kehittynyt Kuopion yliopistollinen sairaala KYS on yksi Euroopan moderneimmista sairaaloista ja Itä-Suomen yliopiston kanssa Suomen suurin lääkärikouluttaja, suosituin hammaslääkäreiden kouluttaja, merkittävä opetussairaala ja tutkimusyhteisö. Sen toimintaympäristöön kohdistuu suuria tuotavuushaasteita, minkä vuoksi yhteistyöalueen toimintaa ja sen järkevää rahoitusta tulee vahvistaa ja selkeyttää. KYSille on muodostunut myös valtakunnallista roolia koronapandemiaan liittyvässä kapasiteettiseurannassa. Kuopion yliopistosairaalan opetus, tutkimus ja kehittämistyö sekä erittäin vaativan erikoissairaanhoidon kalliimpi toimintaympäristö tulee huomioida myös tulevassa uudistuksessa. On tärkeää edelleen kehittää toiminnallisesti vahvaa lääketieteellistä tiedekuntaa Kuopiossa ja varmistaa lääkärin saatavuutta valtakunnallisesti

3. Kuopion kaupunkiseutu tarvitsee riittävät resurssit MAL-sopimuksen toteutukseen – seudun valtakunnallisesta saavutettavuudesta on huolehdittava

MAL- maankäyttö, asuminen ja liikenne – sopimusneuvottelut on saatu päätökseen huhtikuussa 2021 uusien seutujen Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kanssa. Uusien MAL-sopimusseutujen tulee olla rahoitusellisesti samalla viivalla entisten kanssa koko sopimuskaudella, ja havaitut kehittämistarpeet tulee huomioida Liikenne 12 -valmistelussa.

23.5.2021

Seudun saavutettavuutta parantavat yhteydet sekä liikennejärjestelmän kannalta tärkeät matkaketjut ja solmukohtat tarvitsevat valtion panostuksia. Ilmastoystävällisen raideliikenteen kehittäminen on itäisessä Suomessa jäänyt muusta maasta jälkeen. Itärata-hankkeen suunnittelua tulee vauhdittaa. Savon radan peruskorjauksia on tehtävä etupainotteisesti, nopeuksia nostettava ja suunnitteluvalmiutta kasvatettava. Kuopion ratapihojen uudistuksen ensimmäinen vaihe kaikkiaan noin 50 milj. €:n kokonaisuudesta on käynnistymässä ja jatkovaiheiden ripeästä etenemisestä tulee huolehtia. Kuopion asemanseudun henkilö- ja tavaraliikenteen ratapihat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia kuten esteettömyyttä. Taloudellisesti merkittävien valtakunnallisten kuljetusyhteyksien valtatie 5:n ja 9:n kehittämistä tulee jatkaa pitkäjänteisesti myös Pohjois-Savossa ja suunnitteluvalmiutta tulee nostaa. Alueen tiestön korjausvelka tarvitsee korjaustoimenpiteitä ja liikenneturvallisuutta on parannettava, jotta vähähiilistä liikkuamista voidaan kasvattaa. Niin Itärata kuin valtatie 5 tulisi sisällyttää Euroopan laajuiseen liikenneverkon TEN-T-ydinverkkoon. Kuopio on Itä-Suomen lentoliikenteen keskus, ja harvaanasutulla ja pitkien etäisyyksien Itä-Suomen alueella tulee huolehtia myös riittävästä lentoyhteyksien vuorotarjonnasta nopeiden junayhteyksien puuttuessa. Monipaikkaisen työskentelyn voimakkaasti lisääntyneenä tulee toimivat tietoliikenneyhteydet turvata.

4. Terveysten ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset tulee turvata

Kuopiossa on paljon valtion sektoritutkimuslaitoksia ja yksiköitä. Yksiköiden toimintaedellytyksistä tulee huolehtia. Kuopion alue on erinomainen paikka sijoittaa työtä ja tekemistä, kun kehitetään valtion toimintojen monipaikkaisuutta.

Paikkariippumatonta työskentelyä tulee edelleen kehittää. Työn monipaikkaisuutta ja etätyömahdollisuuksia tulisi paremmin hyödyntää valtion tehtävissä ja ylipäätään julkisella sektorilla. Monet asiantuntijatehtävät ovat hoidettavissa paikkariippumattomasti. Asiantuntijatyövoima, joka on perheineen sitoutunut esimerkiksi Kuopion alueelle, tarvitsee uusia uramahdollisuuksia ja vastavuoroisesti tarjolla on asiantuntijoita, joista pääkaupunkiseudulla on mahdollisesti pulaa.

Sekä korkean asteen että ammatillisen koulutuksen resurssit tulee turvata.

Ammatillisessa koulutuksessa Pohjois-Savossa haasteena on opiskelijavuosien kääntäminen kasvuun. Tarvitaan lisää joustavuutta opiskelijaksi ottamiseen nuorten ikäluokkien pienentyessä, jotta on mahdollista vastata maakunnan työelämän tarpeisiin. Todennäköinen tutkintojen hintakorien muuttuminen vähentäisi kalliiden koulutusten rahoitusta, millä on myös merkitystä Pohjois-Savon kannalta tärkeiden metsä- ja luonnonvara-alojen opetuksen resursointiin. Oppivelvollisuuden laajentaminen lisää ohjauksen ja valmentavan koulutuksen tarvetta. Tästäkään syystä ei koronan jälkeen tule tehdä leikkauksia koulutuksen määrärahoihin.

Kuopiolaiset huippuammattilaiset ja tutkijat ovat aktiivisesti mukana mm. koronarokotteeseen ja koronaviruksen jäljittämiseen liittyvissä kehittämistoimissa. Kansallisen turvallisuuden ja varautumisen näkökulmasta kotimaiselle rokotekehitystyölle tulisi etsiä muitakin rahoitusvaihtoehtoja kuin perinteiset yrittäjärahoitusmuodot. Kuopiossa on tehty pitkään alan kehitystyötä ja myös valmistuskapasiteettia on jo valmiina olemassa.

Kuopion innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus on vastikään vahvistettu kärkenä terveys- ja hyvinvointiteknologia sekä vesiosaaminen ja sen toimintaa ollaan käynnistämässä vuoden 2021 aikana. Rahoitusasiat ja valtakunnallisten verkostohakujen rooli tulee selkeyttää, jotta toiminta aidosti pääsee vauhtiin. Ekosysteemisopimuksen toimintaa tukee kaupunkikehitysalustana toimiva kasvava ja kehittyvä Kuopion Savilahden alue, älykaupunkiratkaisujen ja vähähiilisten kokeilujen alue, uusi kaupunginosa ja mitattava opetuksen, tutkimuksen ja yritystoiminnan keskittymä, joka on myös Itä-Suomen nopeimmin kasvava elinkeinoalue.

5. Itä-Suomi on luokiteltu harvan asutuksen alueeksi ja tämä tulee jatkossakin näkyä EU-rahoitusratkaisuisissa

Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteet harva asutus, pitkät etäisyydet, rajanläheisyys ja rajan ylittävät toiminnot tulee riittävästi huomioida EU:n uuden rahoituskauden 2021-2027 ohjelmavalmisteluissa ja Suomen sisäisessä rahoituksen jakaantumisessa. Ohjelman tulee mahdollistaa myös laajakaistainvestointien toteuttaminen.

23.5.2021

6. Työllisyyskokeilulla pitkäkestoisia ratkaisuja – työttömät nuoret koulutukseen

On tärkeää, että hallituskaudella käynnissä olevassa työllisyyskokeilussa rakennetaan pitkäkestoisia ratkaisuja, jotka johtavat hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen eli kuntien roolin vahvistamiseen työllisyyspalvelujen järjestäjänä. Asia on erityisen ajankohtainen tällä hetkellä, kun talouskasvu on taittunut ja työttömien määrä kääntynyt selvään kasvuun. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää nuoriin työttömiin. Heikentyvän työllisyystilanteen ja valmisteilla olevan hyvinvointialue-uudistuksen näkökulmasta tulisi ottaa harkintaan työmarkkinatuen maksuosuuden poistaminen kunnilta.

KESTÄVÄSTI KASVAVA MILJOONAN IHMISEN KESKUS

Kuopio on itäisen Suomen ja Pohjois-Savon veturi ja yksi Suomen parhaiten kehittyneitä kaupunkiseutuja. Kaupunki panostaa voimakkaasti kasvuun ja elinvoimaisuuteen. Kuopion asema suurten kaupunkien joukossa on tunnustettu, Kuopiolla on hyvä muuttovoittoon perustuva kasvuvauhti ja useita kaupunkikehityshankkeita mm:

- Smart Savilahti - Savilahteen vuoteen 2030 mennessä rakentuva vähähiilisten ratkaisujen uusi kaupunginosa, yritys- ja innovaatiokeskittymä, yliopistollisen sairaalan sekä kolmen kouluasteen sijaintipaikka (1,5-2,0 mrd.€)
- Asemanseutu – Kuopion Portti (170 milj.€)
- Tahkon matkailualueen uusi keskus (80 - 100 milj.€)

Faktoja Kuopiosta

- Suomen 8. suurin kaupunki. Asukkaita 120 210 (31.12.2020), kasvu 2011-2020 (10 vuotta) noin 800 asukasta/vuosi.
- Kuopion toiminnallisella kaupunkiseudulla (Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti) asuu 170 000 asukasta
- Asuntotuotanto Kuopiossa 1329 (2020)
- Työpaikkoja noin 53 000 (2018). Kuopion seudun yritysten liikevaihdon muutos -1,3 % ja viennin muutos -11,5 %, vuonna 2020
- Maaliskuun työttömyysaste oli 12,0 %. Työttömänä oli 6878 henkeä, joka oli 573 vähemmän kuin vuosi sitten, jolloin koronapandemia lisäsi rajusti työttömyyttä. Työttömien työnhakijoiden määrä sisältää myös kokoaikaisesti lomautetut. Erityisesti lomautettujen määrä on kääntynyt laskuun. Pitkäaikaistyöttömiä on yli kolmannes enemmän kuin vuosi sitten. Kuopion työttömyysaste on pieni vertailukaupunkien joukossa.